

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

28 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de partea vătămată Talpa Vladimir, împotriva sentinței Judecătorei Sîngerei din 12 aprilie 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 octombrie 2016, în privința inculpatului

*Atamaniuc Nicolae xxxxxxxx, născut la
xx xxxxxx xxxx în mun. xxxxx, locuitor al or. xxxxxxxx,
str. xxxxxxxxxxxxxx xxx, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 10.03.2016 – 12.04.2016,
instanța de apel: 05.05.2016 – 26.10.2016,
instanța de recurs: 02.02.2017 – 28.03.2017.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Sîngerei din 12 aprilie 2016, cauza fiind judecată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Atamaniuc Nicolae a fost condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la 140 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Acțiunea civilă înaintată de Talpa Vladimir a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. Instanța de fond a constatat că la 24.08.2014, inculpatul Atamaniuc Nicolae, la orele 14:50, aflându-se în incinta magazinului alimentar „Hermes”, din str. Independenței, or. Sîngerei, adică în loc public, din intenții huliganice, fără nici un motiv, l-a agresat fizic pe Talpa Vladimir, trântindu-l la podea și răsucindu-i mâinile la spate. După aceasta, continuând acțiunile huliganice, aflându-se în stradă în fața aceluiași magazin, i-a aplicat lui Talpa Vladimir o lovitură cu capul în față, apoi cu pumnul în regiunea pieptului și a feței, cauzându-i în așa mod plagă

contuză a nasului cu edem echimoză și fractura oaselor nazale, echimoză cu edem infraorbital pe dreapta, care au condiționat dereglarea sănătății de scurtă durată și se califică ca vătămare ușoară.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, că aceste probe dovedesc vinovăția lui și i-a încadrat acțiunile în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, ca huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.

La stabilirea pedepsei, instanța de judecată a ținut cont că inculpatul a recunoscut vina, s-a căit sincer, nu prezintă pericol social sporit, concluzionând că corectarea lui este posibilă prin aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

La fel, instanța a conchis că acțiunea civilă urmează a fi admisă în principiu, deoarece nu au fost prezentate probe plauzibile care ar confirma mărimea prejudiciului material cauzat.

3. Partea vătămată Talpa Vladimir a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasat de la inculpat salariul ratat de 5600 lei, prejudiciul material de 2261 lei și prejudiciul moral de 20.000 lei.

Apelantul a invocat că la materialele cauzei sunt anexate următoarele probe: certificatul de concediu medical seria 01 nr. 1433913, emis de Centrul Medicilor de Familie nr. 3, certificatul de concediu medical seria 01 nr. 1653907, emis de spitalul „Sfânta Treime” din Chișinău; certificatul de concediu medical seria 01 nr. 1433984, emis de Centrul Medicilor de Familie nr. 3, care demonstrează că pentru perioada 26.08.2014 - 24.09.2014, a primit tratament medical ambulatoriu, din care pentru perioada 28.08.2014 - 01.09.2014, adică 5 zile a fost internat în spitalul „Sfânta Treime” din Chișinău, unde a fost operat pentru restabilirea nasului fracturat.

În certificatul nr. 08 din 17.12.2015 emis de SRL „Iulivad-Lex”, depus ca proba la dosar, este indicat că salariul pentru perioada 26.08.2014 - 24.09.2014 în sumă de 5600 lei nu a fost încasat, deoarece nu au fost prezentate certificatele de concediu medical în original, acestea rămânând instanței de judecată, și salariul urmează să fie încasat de la agresor.

Astfel, nu a încasat salariul pentru perioada 26.08.2014 - 24.09.2014, acesta urmând să fie încasat de la agresor.

Prin chitanțele achitate pentru tratamentul spitalizat și ambulatoriu, depuse ca probe la dosar, se demonstrează că a cheltuit suma de 2261 lei.

Datorită comportamentului agresiv al inculpatului, a fost maltratat, înjosit, umilit în fata fiicei și nevastei, rudelor și prietenilor apropiați, fiindu-i diminuată cinstea și demnitatea personală.

Cum pot fi echivalate în bani umilința, înjosirea, durerile, chinul, suferințele psihice și fizice?

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 octombrie 2016, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a reținut că, potrivit acțiunii civile înaintate de partea vătămată V. Talpa, prejudiciului material cauzat prin infracțiune este de 2261 lei, prejudiciului moral este de 20.000 lei și suma venitului ratat, prin neîncasarea salariului pentru perioada de 26.08.2014-24.09.2014, este de 5600 lei.

Instanța de fond corect a dispus admiterea acțiunii civile în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, deoarece pentru examinarea acțiunii civile este necesar de elucidat circumstanțe și de administrat probe pentru stabilirea mărimii prejudiciului cauzat prin comiterea infracțiunii.

Totodată, partea vătămată V. Talpa nu este lipsit de posibilitatea de a solicita recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune prin înaintarea unei acțiuni civile, în ordinea procedurii civile.

5. Partea vătămată Vladimir Talpa a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat, că la materialele cauzei sunt anexate următoarele probe: certificatul de concediu medical seria 01 nr. 1433913, emis de Centrul Medicilor de Familie nr. 3, certificatul de concediu medical seria 01 nr. 1653907, emis de spitalul „Sfânta Treime” din Chișinău; certificatul de concediu medical seria 01 nr. 1433984, emis de Centrul Medicilor de Familie nr. 3, care demonstrează că pentru perioada 26.08.2014 - 24.09.2014, a primit tratament medical ambulatoriu, din care pentru perioada 28.08.2014 - 01.09.2014, adică 5 zile a fost internat în spitalul „Sfânta Treime” din Chișinău, unde a fost operat pentru restabilirea nasului fracturat.

În certificatul nr. 08 din 17.12.2015 emis de SRL „Iulivad-Lex”, depus ca proba la dosar, este indicat că salariul pentru perioada 26.08.2014 - 24.09.2014 în sumă de 5600 lei nu a fost încasat, deoarece nu au fost prezentate certificatele de concediu medical în original, acestea rămânând instanței de judecată, și salariul urmează să fie încasat de la agresor.

Astfel, nu a încasat salariul pentru perioada 26.08.2014 - 24.09.2014, acesta urmând să fie încasat de la agresor.

Prin chitanțele achitate pentru tratamentul spitalizat și ambulatoriu, depuse ca probe la dosar, se demonstrează că a cheltuit suma de 2261 lei.

Datorită comportamentului agresiv al inculpatului, a fost maltratat, înjosit, umilit în fata fiicei și nevastei, rudelor și prietenilor apropiați, fiindu-i diminuată cinstea și demnitatea personala.

Cum pot fi echivalate în bani umilința, înjosirea, durerile, chinul, suferințele psihice și fizice?

Nu a fost citat legal despre ședința instanței de apel, fiind lipsită de dreptul de a-și susține apelul și de a invoca probe.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când cauza a fost judecată în apel fără citarea legală a unei părți, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 101 alin. (1) și (4), 225 alin. (3) Cod de procedură penală, odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă. Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond nu a soluționat acțiunea civilă, neapreciind în niciun fel probele administrate de parte vătămată (*f.d. 175-180*) în vederea susținerii cerinței de încasare de la inculpat a prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune (*pct. 1., 2. din decizie*).

Mai mult, soluția de a admite în principiu cererea privind încasarea prejudiciului moral, contravine vădit prevederilor art. 1423 Cod civil, conform căror mărimea compensației pentru prejudiciu moral o determină doar instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Prin urmare, prima instanță nu a judecat cauza în latura civilă în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 412 alin. (3), 235 alin. (1), 242 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea apelului se face cu citarea părților. Citarea în procesul penal constituie acțiunea procedurală prin care instanța de judecată asigură prezentarea unei persoane în fața sa pentru desfășurarea normală a procesului penal. Dovada de primire a citației trebuie să cuprindă numărul dosarului penal, denumirea instanței care a emis citația, numele, prenumele și calitatea procesuală a persoanei citate, precum și data pentru care este citată. Dovada de primire trebuie să cuprindă, de asemenea, data înmânării citației, numele, prenumele, calitatea și semnătura celui ce înmânează citația, certificarea de către acesta a identității și a semnăturii persoanei căreia i s-a înmânat citația,

precum și indicarea calității acesteia. Conform art. 414 alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului deciziei atacate și a procesului-verbal al ședinței de judecată (*f.d. 229-231, pct. 4. din decizie*):

a) nu a citat legal partea vătămată pentru ședința din 26.10.2016. Or, în materialele cauzei lipsește dovada de primire a citației de către recurentă, iar prevederile art. 331 alin. (2) Cod de procedură penală nu sunt aplicabile speței, deoarece partea vătămată nu a fost prezentă la ședințele precedente;

b) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, le-a repetat întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată legal;

c) nu a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, nu a verificat declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal;

d) nu a soluționat acțiunea civilă, neapreciind în niciun fel probele administrate de parte vătămată (*f.d. 175-180*) în vederea susținerii cerinței de încasare de la inculpat a prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune.

Mai mult, a omis în mod vădit prevederile art. 1423 Cod civil, conform căror mărimea compensației pentru prejudiciu moral o determină doar instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

e) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel și repetate în recursul ordinar, inclusiv cele reproduce în pct. **3.** și **5.** din decizie.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, cauza a fost judecată în apel fără citarea legală a părții vătămate, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de partea vătămată Talpa Vladimir, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 octombrie 2016, în privința inculpatului Atamaniuc Nicolae xxxxxxxx, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 27 aprilie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun